

N. 3 [ALS LÍMITS] ESTIU 2000

Full informatiu de l'Ateneu Popular Sant Roc • BADALONA

El full el fem tots. Si vols col·laborar fes arribar els teus suggeriments, opinions, articles i crítiques a la secretaria de l'Ateneu Popular Sant Roc: C/ Cáceres, 34-36 • Badalona • Tl. 93 399 39 51

EDITORIAL

El més important és no pensar que ja tot està fet, que amb el què hem aconseguit podem quedar satisfets. El què és realment important és el treball diari... anar endavant i ser constants al dia a dia. Ara arriba l'estiu, s'acaben les classes i resulta fonamental no defallir. És a l'estiu quan l'Ateneu es transforma en el centre neuràlgic educatiu de Sant Roc.

A l'estiu les rutines es trenquen, els horaris es trastochen. Es tanquen les escoles i tot el temps és temps de lleure. Arriba l'estiu i sembla que, tot seguit, arriba el descontrol. A l'estiu resulta més senzill saltar-nos qualsevol mena de pauta i les hores de sol es transformen en un moment ideal per oblidar certs hàbits... i els nens i els joves, els més grans mestres de l'oblit, aprofiten qualsevol oportunitat per oblidar els hàbits i normes. En aquestes hores incertes de l'estiu els monitors i monitores hem de remarcar el treball del dia a dia, resulta imprescindible transformar-se en gota constant per consolidar i reforçar coses tan senzilles com poden ser el menjar o la higiene i d'altres tan vitals com la reflexió i el raonament.

Però l'estiu, siguem sincers, no és només la possibilitat de l'oblit, també és sinònim de temps lliure, de contacte directe, de sortides, excursions, piscines, tallers... i l'Ateneu Popular Sant Roc és la gran possibilitat per treballar la formació en el lleure. Hem d'aprofitar-la. El contacte directe amb els nens

i amb la resta de monitors i monitores en un moment en què els horaris estrictes de les rutines educatives convencionals no es respecten, és més útil. Els nens i nenes no deixen mai de mirar i el treball amb ells s'ha de mantenir, reforçar i consolidar... l'estiu no és temps per pensar que tot ja està fet.

UN ESTIU INTERIOR

Però a més l'estiu incrementa l'experiència vivencial dels monitors. Estan més receptius al sentir de l'altre. El seu estiu està ple de canvis. És més senzill trobar un espai per reestructurar alguns valors, descobrir uns altres i aprofundir en aquells que es van descobrir però es van oblidar al mig de la voràgine d'horaris, exàmens i treballs.

L'estiu està ple de milers de coses. A l'Ateneu està ple d'activitats i hem de viure-les ¡A fons! ara ens hem de decidir. Tothom pot trobar el seu lloc aquest estiu. Des d'aquí i per endavantat, l'agraïment per la col·laboració, pel temps, per l'educació, per l'entusiasme i per tantes i tantes coses que ens passaran, ben segur que ens passaran, i que compartirem al darrer, o el primer, estiu del mil·leni.

CONTENTS

Hem crescut. Ara ens hem fet una miqueta més grans. Ara tenim més espai per poder explicar més històries, per poder intentar copsar millor la vida de l'Ateneu, per respirar més profundament de la vida de Sant Roc. I ho podem fer gràcies a Assistència Sanitària Col·legial que col·labora activament, no només en el creixement també en la consolidació d'aquest projecte que vol ser finestra sense límits, espai de llibertat.

ATENEU
POPULAR
SANT ROC

NENS I NENES

II SETMANA DEL DIBUIX I LA PINTURA: L'ART COM A EINA D'EXPRESSIONIÓ

Hem cel·lebrat la II SETMANA DEL DIBUIX I LA PINTURA. Partint de la idea d'aprofitar les activitats de dibuix i pintura que es fan al Centre Obert i fins arribar a l'exposició final, on tothom pot veure els resultats del seu treball i sentir-se'n orgullós, seguim tot un procés creatiu al què hem posat el títol de "La setmana del dibuix i la pintura. L'art com a eina d'expressió".

Per omplir aquest títol de contingut:

Hem plantejat els objectius de reconèixer els tres colors primaris, obtenir-ne la resta barrejant-los, aprendre a utilitzar els diferents tipus de pinzells i aprendre noves tècniques per pintar.

Hem pensat unes activitats i hem concretat els continguts.

Hem buscat un pintor per explicar als nens i nenes aquests continguts i hem fet una gran troballa: en Joan Zaragoza que, per la seva manera d'explicar i la seva capacitat de motivar els nens i nenes ha estat una peça essencial. Ell ens va assessorar i vam plantejar la pintura sobre roba amb tècnica impressionista com a activitat general i l'estampació com a tècnica per als més petits.

Hem coordinat uns horaris de treball amb la resta d'activitats del Centre Obert Infantil per tal de no interferir-hi.

Hem previst els materials necessaris i els hem preparat.

Ens hem arremangat

i... JA HI SOM!

Juan Zaragoza ens marca la pauta a la metodologia de treball i fa que, amb una explicació magistral, nens i nenes descobreixin les tècniques impressionistes i, per mitjà de llibres de diferents autors, es facin una idea de com expressar-se.

Tot d'una, del 6 al 16 de març, revolucionem l'Ateneu i durant aquests dies tenim a tothom treballant per aconseguir uns resultats que donaran com a fruit una exposició.

Els més grans participen activament en la preparació dels materials que tothom farà servir: preparen les robes, tallen llençols vells, grapen la roba als bastidors de fusta i donen una capa de làtex a la roba per endurir-la... ja podem començar a pintar!

Tots els grups del Centre Obert Infantil passen per la sala groga, reben les explicacions i es posen a treballar: miren, barregen i pinten... quan tot això s'acaba, hi ha un munt de material per muntar l'exposició. A l'Ateneu hi ha gent amb molt de criteri a l'hora de fer-ho. Parlem amb la Roser Corbera i amb en Josep Torres i ja ho tenim...

Juan Zaragoza ens ha ajudat per segon any consecutiu a fer realitat la setmana de la pintura a l'Ateneu. Aquest és el seu testimoni:

¿Cómo mostrar la luz a estos "aprendices de pintor"?

Si entendemos el arte como la actividad humana en la que cada persona da a conocer sus emociones interiores con un sentido expresivo, nada resulta más fácil que dejar fluir del interior del niño o niña su universo simbólico, su manera tan especial y genuina de ver este mundo. El color explota sobre el lienzo blanco y construye un paisaje en armonía de luz, la luz que

tanto preocupó a los clásicos impresionistas y que ahora nos la reflejan nuestros pequeños aprendices del Ateneu.

Una obra que, para los que aún no habéis tenido la oportunidad de ver, nos hace entender que el arte es muy importante en la formación de la inteligencia y el aprendizaje y, por tanto, en el valor educacional esta experiencia supone, en definitiva, abrir nuevos horizontes para contemplar, comprender y vivir más intensamente el mundo que nos rodea, con todas sus formas y colores.

Juan Zaragoza

La millor manera d'acabar l'article és convidant-vos a gaudir de les obres d'art d'aquest grup de nens i nenes i veure que, a Sant Roc, hi ha una petita galeria plena de grans obres d'art. Obres que els artistes mostraven orgullosos a la seva família el dia de la inauguració, amb tota mena d'explicacions sobre els

colors, pinzells pintures i les tècniques impressionistes que havien fet servir, amb uns ulls oberts i amb un somriure de satisfacció a la seva cara il·luminada per un reflex de felicitat, que tant necessiten i que a tots ens agradaria aconseguir moltes vegades al llarg de tot l'any.

Em deixava de donar les gràcies a totes les persones que, d'alguna manera, han fet possible que la idea del principi s'hagi convertit en una realitat, no els nomenaré un per un però sé que si llegeixen aquestes ratlles sabran que ells ho han fet possible. Gràcies.

Curro Muñoz

EL RETRAT

CARMEN DÍAZ

"Pasé de obedecer a mi padre a obedecer a mi marido, ahora nadie me dice lo que tengo que hacer -somríu- si quiero hacer algo lo hago... DISFRUTO".

Carmen Díaz Rodríguez és una gran casa de cinquanta-quatre anys.

Les pedres que té a tocar de terra són velles, però resistents. Les van posar els pares en temps difícils, un temps estalviar i treballar on eren la base per la supervivència. Són pedres negres que parlen de l'obediència i prohibeixen caminar, difícils de comprendre, pedres com ganivets que tallen ales. *"No les culpo de nada, lo pasaron muy mal, pero no me dejaban hacer lo que me gustaba, que era ir a misa, sólo me educaron para ser obediente y para casarme"*. Així és que es va casar.

Sobre les pedres velles hi ha una franja fosca, gastada, on les pedres s'ammunteguen ben bé sense saber com. Al mig hi ha algunes finestres que deixen passar la llum, un dia van ser forats provocats per la seva separació. *"Separarme fue lo peor que me ha pasado en la vida, pero al mismo tiempo fue una LIBERACIÓN"*. L'explosió va ser brutal, però en queden les finestres i, per fi, una mica de llum. Per sobre d'elles, i gràcies a la llum, hi ha tot un jardinet de plantes enfiladisses, tot de coses a fer, tot d'activitats...

El jardinet de la Carmen està ben florit, hi ha la seva cuina a les sortides dels nens i nenes de l'Ateneu, el seu lloc com a tesorera de l'entitat, la Comunitat del Barri a la Parròquia de Sant Roc, la Plataforma 0.7 i + de Badalona, el treball per l'abolició del Deute Extern i el Consum Solidari. Més i més flors plenes d'energia, ben pràctiques, com ho és ella.

Finalment, coronant tota la casa, hi ha una gran teulada vermella, com el cor. Són els seus fills, les parelles d'aquests i es seus nets. La Carmen ha hagut de pujar-la amunt, amunt, amunt, mentre ella mateixa es formava com a persona. Ara diu: *"... me he dado cuenta de que he aprendido mucho de mis hijos, y de todo, de todo se aprende... una vez mi hijo me dijo: 'A veces hay que estar un poco loco...' y tiene razón ¿no es verdad?"*

Sandra Novillo

AVALUACIÓ

"Mai no hem renunciat a unes festes variades i plurals i mai no hi renunciarem"
Salvador Figuerola. Coordinador de l'Ateneu Popular Sant Roc i membre de la Comissió de Festes de primavera.

Les Festes de Primavera d'aquest any ja són història, però de la història s'aprèn i de les festes també. Avaluem amb Salvador Figuerola les Festes de Primavera del 2000.

Satisfet?

Molt. La participació ha estat molt bona i s'ho han passat molt i molt bé. Només així tenen sentit.

Què cal millorar?

Les festes les fa la gent. Nosaltres hem d'oferir activitats atractives per a tota mena de gent i també de noves, per mostrar una realitat diferent.

Aquest any amb la trobada de corals o amb les mostres de treballs de cultura hem obert un ventall... mai hem renunciat a unes festes variades i plurals i mai no hi renunciarem.

Participar en l'organització d'un esdeveniment a Sant Roc sembla una feina feixuga...

... i també molt reconfortant. Hi ha una feina al darrera que no es veu però és gratificant que es puguin fer totes les acti-

vitats. Vaig gaudir molt del partit de futbol dels joves amb el Centre de Dia de Bètula. Jugaven de debò. El partit va ser una festa.

S'ha pensat fer una comissió de festes que inclogui els pares i les famílies del barri?

Si... però encara no hem trobat la manera. Ho hem pensat però són il·lusions que no s'apropen a la realitat... amb ells les dates i les previsions són molt difícils.

Les festes del 2001 ja són a tocar... què canviaries?

En concret? Canviaria alguns espais i horaris... per tal que la gent gaudeixi més plenament de les festes. Per això necessitaríem dues coses: més recursos econòmics per oferir més i millor oferta lúdica i, en segon lloc, més gent. Tant en la organització com en la participació.

L'any vinent?

Moltes coses, però us haureu d'esperar un anyet, només un any.

[ALS LÍMITS]

AMB VEU PRÒPIA

Si nos damos un paseo por el barrio de SAN ROQUE verás como está el barrio muy sucio. Porque tanto los mayores como los pequeños tiran casi todas las cosas al suelo. Y es por eso que el barrio está tan sucio. Nosotros, los del Ateneu, como nos hemos dado cuenta y hemos dicho que ¿por qué tiran las cosas al suelo habiendo tantas basuras como hay? Por eso decidimos hacer una encuesta para saber qué hacemos mal y qué cosas podemos mejorar, además hemos elegido un día para limpiar el barrio de SAN ROQUE: el día de la NETEJA, que fue sábado día 6 de mayo y limpiamos casi todas las plazas de SAN ROQUE.

La encuesta, ¿cómo la hicimos?

Buscamos un cuestionario con ocho preguntas sobre las costumbres de la gente del barrio, de dentro y de fuera del Ateneu. Tenían que responder todos de la misma manera para poder juntar los resultados (siempre, a veces, casi nunca o nunca).

Nos repartimos por dos grupos grandes y unos fuimos fuera a realizar las preguntas y otros nos quedamos dentro. También

nos repartimos si lo hacíamos a los grandes o a los pequeños.

Algunos tenían prisa y otros problemas para contestar, pero fue divertido.

Hicimos las preguntas a un total de 36 personas. 25 del Ateneu (13 eran grandes y 12 eran pequeños), 11 de fuera del Ateneu (5 eran mayores y 6 eran niños).

Los resultados fueron: que los niños del Ateneu eran algo más limpios que los de fuera del Ateneu. Y de los mayores, los de adentro cuidamos más el barrio que los de fuera. Igualmente hemos descubierto que los niños en general somos más descuidados que los mayores, tanto dentro como fuera. Porque los niños a lo mejor no piensan tanto en esas cosas y los mayores, algunos sí, pero otros no.

Por eso proponemos hacer un esfuerzo y hacer las cosas un poco mejor, tirando los papeles a la basura, los chicles y las pilas, porque no cuesta tanto.

Nosotros el grupo 5 nos comprometemos a ir por la calle con un poco más de cuidado.

Francisco, Ricardo, Rosa, Rosario, Soraya y Susi

...COSES DE DONES...

MUJERES EN CALÓ

L'adaptació és una de les parts més complicades de tot procés de convivència. La comunitat gitana i la comunitat paia, la comunitat paia i la comunitat gitana, viuen en un projecte de convivència des de fa molt de temps, però l'adaptació és difícil. La Constitució i les lleis reconeixen els drets dels gitans espanyols. El catedràtic de Sociologia, doctor Mario Gaviria, diu que "els gitans espanyols són els que millor viuen del món". Però tres línies més avall assenyala que "els gitans espanyols són els que més han perdut la seva pròpia identitat. Han assimilat tant la societat espanyola que, per exemple, han gairebé arraconat la seva llengua que, simplement s'ha transformat, en un argot".

Hauriem de reflexionar sobre quin és el preu de la integració. I si adaptar-se ha d'implacar la pèrdua dels usos propis. La situació és especialment difícil per a dones i nens. Molts nens no estan escolaritzats i les dones viuen en una règim de "semi-segrestament".

Aquesta podria ser una descripció esquemàtica, i potser una mica simplista, de la situació de la comunitat gitana, però pot servir per començar a saber com és la realitat de les dones gitanes... i també per començar a canviar-la. Això sí, sense intentar una integració que dissolgui la identitat pròpia. Ho

intenta Mercè Camps, responsable del Grup de Formació Global comunitària de l'Ateneu Popular Sant Roc.

"Quan algú em pregunta sobre el projecte de Formació Global Comunitària (FGC), abans de parlar-li sobre la tasca o sobre la intervenció educativa que es desenvolupa, faig una introducció al tema centrant-me, principalment, en les dones participants i destinatàries d'aquest projecte.

Una introducció que explica, més o menys, això:

Cada persona té unes característiques i particularitats que la defineixen com a ser individual. Aquesta individualitat és la que ens fa rics com a subjectes. En alguns casos la individualitat se sotmet a les expectatives del grup social concret del què forma part, on tothom té un paper molt definit i inultratjable. Tot i això, aquest grup social també ens configura com a ésser "particular i diferent a...". Aquest és el cas de la comunitat gitana.

Les dones que assisteixen al curs tenen uns trets característics comuns, representatius de tot un col·lectiu. En aquest cas determi-

"Para mí lo principal del curso es la enseñanza. La importancia de que los niños vayan a la escuela. Yo no quiero que tengan una vida como nosotros, es importante que estudien para que se abran un futuro mejor.

Es interesante que hablar de la historia de los gitanos, que ignorábamos. No sabíamos que nos habían tratado tan mal y nos hubieran perseguido tanto. Yo creo que en parte nos han tratado mal porque hemos quedado atrasados en comparación con los payos. Ha habido un modelo tradicional que se ha seguido de padres a hijos y por eso estamos por debajo de la sociedad paya, pero ahora los jóvenes avanzan más.

Ha habido mucha falta de entendimiento, los payos nos han hecho como ellos han querido. No nos han respetado hasta que nos han tratado y han visto que somos personas igual. Se piensan que siempre actuamos mal, aunque para que haya igualdad nosotros también tenemos que poner de nuestra parte.

También he aprendido a valorar más a la mujer gitana. No por ser gitana tienes que callarte siempre y cumplir órdenes... Yo de eso me he dado cuenta aquí y no fuera. He hecho algunos cambios que en un principio mi marido no veía bien, pero yo me he impuesto, y sigo siendo gitana igual, porque nunca le he faltado el respeto y él se tiene que dar cuenta. Yo quiero trabajar, y se lo he dicho, cosa que antes no me atrevía, a mí me gustan los ancianos y le he dicho que soy joven y que tengo que hacer otras cosas, que no se preocupe, que no voy a descuidar la familia porque para mí es sagrado y es lo primero... pero le digo: ¿A caso no tengo yo que ir al cursillo para cobrar la PIRMI y traer el dinero a casa? Pues también puedo decidir si puedo trabajar, por que te dé miedo que salga de casa no me lo tienes que prohibir... No me di cuenta hasta que vine aquí y estoy convenciéndole a él para que también cambie".

Mercedes Amaya.
Membre del grup de dones del curs de Formació Global Comunitària.

nat per una ètnia i a més caracteritzat per la situació marginal en la que es troben. Són dones amb un nivell d'autoestima molt baix, ja que malgrat totes les tasques que han de desenvolupar, sovint, el marit i part de la pròpia família, les infravaloren. Educativament, aquestes dones tenen un nivell d'instrucció deficient, si bé és cert que entre elles presenten diferències importants, i la majoria són molt propenses a patir depressions.

Així doncs, ens trobem amb unes dones que duen tot el pes de la càrrega i de les responsabilitats familiars. Les dones són un pilar de la família perquè han de procurar els ingressos a la llar ja sigui per mitjà de la venda, per la prestació econòmica del PIRMI, o per la combinació de les dues estratègies de supervivència.

Malgrat aquestes particularitats representatives no es pot menystenir la individualitat de la dona gitana perquè té una experiència de vida única que farà que la seva vida sigui susceptible de canviar.

EL PROJECTE DE FORMACIÓ GLOBAL COMUNITÀRIA

En iniciar les sessions programades per aquest curs vaig adonar-me que les dones participants mostraven força inseguretats a l'hora de realitzar les diferents activitats donat el seu baix nivell d'autoestima i la manca d'autoconfiança. En aquest punt vaig pensar que calia realitzar un treball educatiu de reforç i de suport previ. Per aquest motiu vaig creure important donar-los valor com a persones, com a dones i com a gitanes.

Vam començar parlant de la seva cultura i de la Història del Poble Gitano amb l'objectiu de valorar els seus orígens. D'aquesta manera descobriren quines relacions de poder s'han donat entre la cultura gitana i la cultura dominant des de que el poble gitano va entrar a la Península. Aquestes relacions han marcat decisivament la seva situació subordinada i marginal dins de la societat. Aquest és, en part, el seu llegat històric.

Els textos utilitzats per l'alfabetització s'extreuen d'articles de diaris, d'obres literàries, de poesies que estan relacionats amb els temes que s'estan tractant i que permeten formular preguntes que les fan reflexionar i opinar.

Crec important presentar dinàmiques que promouen i potencien el valor positiu de les seves opinions, és a dir, que s'adonin de què són importants per elles mateixes, independentment de l'acord o desacord que hi hagi amb les altres companyes. Aquest és un punt clau per tal que es valorin més com a persones i com a dones, sen-

tint que tenen un espai on allò que diuen o que "treuen" és respectat i valorat, i que si ho aconseguen a l'Ateneu també ho poden aconseguir a l'exterior.

Per concloure, el projecte de Formació Global Comunitària preten que les dones participants prenguin consciència de la seva situació personal com a dones gitanes. Això comporta una doble dificultat per a realitzar-se com a persones individuals i no únicament com a persones útils per fer-se càrrec de les responsabilitats familiars, que si bé és una tasca molt lloable, no és la seva única voluntat. En el futur el que volen és sentir-se satisfetes realitzant una tasca triada per elles mateixes. Aquest és el seu desig. Un desig que volen transmetre a les seves filles quan diuen: "**haremos lo posible para que ellas tengan un futuro mejor que nosotras y no estén tan sometidas a tantas cosas...**". L'única cosa que resta dir des de l'Ateneu és que, en la mesura dels possibles, es donarà suport i esperança per aconseguir aquest canvi".

MERCÈ CAMPS, Responsable del Projecte de Formació Global Comunitària.
[ALS LIMITS]

SEGONA MOSTRA DE TREBALLS. POSGRAU DE CULTURA

Todas las mujeres que participamos en el Ateneo estamos muy contentas de cómo ha quedado la exposición de nuestros trabajos. Hace unos dos o tres años hicimos otra exposición más pequeña, pero ésta es más formal. El número de trabajos es mayor, aproximadamente unos ochenta objetos. Estas actividades sirven para que la gente del barrio vea las cosas tan bonitas que hemos hecho durante todo el curso: manualidades, bolillos, costuras, tapices, punto de cruz...

Durante catorce días (del 28 de abril al 10 de mayo) la gente ha venido a visitarnos. Cada día un grupo de mujeres comentábamos con los visitantes cómo realizamos estos trabajos. Los cuadros, los pañuelos de bolillo, las toallas, los vestidos... todo está hecho con mucho cariño y paciencia. Y han dado color y alegría al Ateneo.

Nos gusta hacer las cosas bien hechas para que la gente lo vea. Ya estamos pensando cómo prepararemos la exposición del año que viene. Nos gustaría animar a la gente a participar, que vengan a conocernos y se lo pasarán muy bien.

Grup de dones de l'Ateneu Popular Sant Roc

DONES EN MOVIMENT

Dones hi ha de tots colors i de tots els gustos, el més important, però, és que siguin dones amb inquietuds... i d'aquestes en tenim unes quantes. Aquests són alguns exemples.

M. ELENA GARCÍA GUERRERO

Cuarenta y tantos.
Responsable del grup Materno-infantil de Càritas a l'Ateneu.

Porta el projecte des de fa cinc anys. Treballa amb un grup de mares joves derivades d'Assistència social o de Càritas. Hi treballen aspectes diversos que van de la higiene al seguiment mèdic o com aprendre a jugar. "Me encanta el trato directo me encanta hablar y dar consejos, abocarme completamente a ellas cuando me piden consejo o yo veo que algo no está bien. Después lo agradecen".

TERESA CORTÉS CORTÉS

19 anys.
Membre del grup de dones Materno-infantil.

Derivada d' Assistència Social i de l'Ajuntament de Badalona. "Aquí me relajo, es un sitio amable, te sientes bien, a veces no te quieres ir. Es un sitio para estar un tiempo conmigo y con mi hijo... también con las otras mujeres... empezamos a charrar y charrar y no paramos". El que més li costa és jugar amb el seu fill, però li agrada el que es fa i com se sent.

GRUP DE DONES

Parlen les noves incorporacions al grup.

"Lamento mucho habérmelo perdido y no haber entrado antes. Yo las conocí haciendo talleres, entré en el grupo en una salida a la Pedrera y vi lo que me había perdido. Ahora me siento bien en el grupo, hacemos muchas cosas. ¡Antes me lo perdía y no me enteraba!"

ANITA RAMONET

58 anys.
Presidenta del grup de Dones de l'Ateneu.

Pertany al grup de dones des de fa 23 anys i l'ha vist créixer. Es dediquen sobretot a fer tallers de manualitats però també assisteixen a xerrades sobre medicina o psicologia, participen de sortides culturals i, el que és més important, comparteixen el seu temps i APRENEN de totes. "Empezamos haciendo el homenaje a la tercera edad pidiendo de casa en casa, ahora lo tenemos más fácil, pero eso no hace que dejemos de trabajar y de poner interés".

LEO CULEBRAS

30 anys.
Responsable del Grup de Dones de l'Ateneu Popular Sant Roc.

Organitza les sortides i xerrades més adients per al grup de dones de l'Ateneu. A partir de les seves propostes i motivacions comença a moure els fils i fa una realitat de les demandes del grup.

"M'agrada treballar amb elles, tenen moltes inquietuds i ganes d'aprendre. Intento que siguin independents, que s'organitzin, que prenguin decisions... després busco els contactes i que tot estigui a punt".

La coordinació entre el grup de Dones i la resta de grups també corre al seu càrrec.

Sandra Novillo

EDUCACIÓ

MALABARISMES

Per sort el temps avança i l'educació ha deixat de ser disciplina i coneixements per ser alguna cosa més. Educació és una altra cosa que conceptes i procediments i cal buscar-la també fora de l'escola, a casa, als espais, als grups de carrer, a tot arreu.

Si volem formar persones és hora de qüestionar-se l'educació basada només en els continguts cognitius i treballar l'educació des dels valors, l'afectivitat i les habilitats socials.

Habilitat Social: "Capacitat del subjecte per aconseguir resultats positius en la interacció social a través d'una adaptació social correcta".

No és senzill. El treball de les habilitats socials requereix una formació específica per part dels educadors, per això aquest any s'han realitzat jornades formatives al respecte i s'ha aplicat un primer programa d'habilitats socials al grup d'adolescents i joves de l'Ateneu.

Podríem esperar que interioritzessin i apliquessin les habilitats treballades, però quan s'aplica un projecte com aquest a un grup de joves i adolescents immersos en un ambient de marginalitat i desestructuració, el que podem esperar, de fet, són coses ben diferents.

Encara no som tan estúpids com per esperar un canvi radical en les seves conductes -entre d'altres coses perquè les seves situacions no són les nostres i les seves reaccions han d'adaptar-se sempre a la realitat que els envolta... però tampoc no som tan conformistes com per abandonar el projecte davant la frustració dels joves en intentar aplicar al seu entorn les habilitats treballades- saber escoltar, etiquetar les pròpies emocions, comunicar les emocions i demanar disculpes- NO.

No volem canviar el seu món, però sí que volem que prenguin consciència dels seus déficits a determinades habilitats socials per a desenvolupar-se satisfactoriament en les relacions humanes. Es tracta, al cap i a la fi, de que tinguin un bon equipatge pel camí que, tard o d'hora, hauran de fer.

És difícil per nosaltres però també ho és per ells, que mentre nosaltres els parlem d'habilitats socials, ells han de fer jocs malabars per aconseguir l'equilibri entre el món que els envolta i el seu propi món.

Sandra Novillo

MÚSICA Y CONVIVENCIA

Sonido de violines, teclas de piano, triángulos de metal sonando al compás de una bonita melodía... Sin duda, la música nos alegra el espíritu y calma tensiones y malestares producto de una vida desasosegada. Pero cuando sentimos la música algo bueno y positivo, empieza a crecer en nuestros corazones.

El Espai Borinot se ha hecho eco de las cualidades que posee la música, de la inmensa cantidad de sentimientos que puede transmitir. Vimos en la música la ilusión de los niños. Un camino a través de sus fantasías y de su ilusión. Pero también vimos una interesante senda que nos permite ser a todos iguales, pues todos los pueblos poseen un nexo común a través de la música.

La música: algo intangible que se transforma en tangible; algo espiritual que se transforma en recurso metodológico para los educadores, en un nuevo centro de interés de infinitas posibilidades. A través de ella hemos trabajado la adquisición de conceptos, la psicomotricidad fina y la cohesión del grupo basada en el respeto y la colaboración. Durante este curso, los grupos "Tambores" y "Bichitos" del Espai Borinot hemos trabajado, con la música y nos damos por satisfechos con el resultado de nuestra acción educativa: La música se perfila como un aspecto importantísimo a la hora de educar.

Luis Blanco Vico
Monitor del Espai Borinot y estudiante de Pedagogía

QUADERN D'EDUCACIÓ

MULTICULTURALITAT és un terme que s'ha posat de moda per la seva funció fonamentalment exorcitzadora d'un determinat tipus de pors i de conflictes socials. En realitat, doncs, el terme no descriu una situació social sinó que l'anomena, per dir-ho així, tapant-la, simulant que se'n té el control, que se sap què és o que es tracta d'un fet perfectament conegut i fins i tot positiu.

L'entusiasme badoc amb què es parla de multiculturalitat, des del meu punt de vista, és tan perillós com ho és la negació d'una situació de diversitat cultural com l'actual.

El confusionisme sobre el que s'ha construït la noció de multiculturalitat té a veure amb la mirada pròpiament occidental i benestant des de la que s'ha definit el terme. Es considera, de manera reduccionista, que la cultura la conformen unes formes culturals determinades —una gastronomia, unes músiques, una literatura, unes creences...— sense parar atenció al caràcter dinàmic del concepte. Perquè una cultura és, fonamentalment, un sistema de comunicació, uns codis d'interpretació de la realitat i de les relacions entre persones, que crea xarxes de lleialtats i dependències carregades de sentit. Per tant, la multiculturalitat no es pot reduir a una fira de tipismes, a un problema de respectar "peculiaritats" ètniques.

Si és alguna cosa, la multiculturalitat és un punt de partida no volgut, forçat per circumstàncies dramàtiques, que genera dificultats greus de comunicació i que fa molt difícil la convivència i, encara més, la creació de comunitats humanes integrades. La multiculturalitat, doncs, no pot ser el punt d'arribada de res, sinó una circumstància provisional que cal encarar amb decisió per tal de recrear, sobre noves bases, una comunitat, naturalment diversa i complexa, però amb capacitat per crear lleialtats i dependències legítimes en un territori de convivència.

Les crides ingènues i entusiastes a la multiculturalitat encarcaren el problema i impedeixen plantejar obertament les veritables solucions al conflicte i a les pors que amaga. Solucions que haurien d'anar dirigides a repensar noves formes d'integració social per a un món tan complex com l'actual.

Salvador Cardús.

Doctor en Ciències Econòmiques per la UAB. Professor titular de Sociologia de la UAB. Acaba de publicar el llibre "El desconcert de l'educació". Ed. La Campana. Col·laborador de [Als límits].

¿CULTURA?

LA PRÁCTICA DE LA TEORÍA DE ESO QUE LLAMAN EDUCACIÓN

Ça commence aujourd'hui" (Hoy empieza todo). Bertrand Tavernier.

Un barrio difícil, marginal. Un centro de primaria en Hernaing (Francia), con pocos recursos en un barrio muy, muy difícil. Un director que no se rinde, que se resiste a la dejadez, al abandono y que se enfrenta a la estructura de la burocracia de la educación, a esa burocracia que sepulta la realidad bajo una montaña de impresos y papeles.

Daniel Lefebvre, el actor Philippe Torreton, es una persona como tú y como yo, una persona que intenta hacer bien su trabajo, aunque comete muchos errores. Un educador que sabe que la educación ni se limita ni se encierra en las paredes de un aula y, por ejemplo, a escondidas, ayuda como puede y sabe a algunas de sus alumnas.

Daniel educa desde la emoción, desde la vivencia, desde la cercanía, desde el contacto directo... pero queda exhausto. Cada día vuelve a casa, solo, de noche. Y el paisaje familiar no siempre es el mejor y la desolación llega con el sabor de una muerte dulce. La muerte puede ser la solución más

BERTRAND TAVERNIER, el director.

Nació en Lyon hace 59 años. Heredero de los temas y del interés por la vida diaria de la "Nouvelle Vague" francesa.

Sus contactos con el cine han sido principalmente teóricos. Debutó en 1974 detrás de la cámara con la película política "El relojero de Saint-Paul" a la que siguieron otras como "Que empiece la fiesta", "El juez y el asesino", "Los inquilinos" y "La muerte en directo".

En 1990, Tavernier se transforma y su cine cambia. "Capitán Conan" (1996) habla de la inutilidad de la guerra. "L.627" (1991) y "La carmaza" (1994) muestran la juventud perdida sin ideales y luego llega "Hoy empieza todo".

Bertrand Tavernier discute y reflexiona de su mundo más cercano, sin evitar las contradicciones y los problemas. Valor y rareza en un cine donde las películas se reducen a entretener sin fundamento.

BERTRAND TAVERNIER

"El arte en general es una forma de resistencia. En Hoy empieza todo quería plasmar las deficiencias del sistema educativo francés y la pobreza extrema en la que viven algunas familias de los barrios periféricos de las ciudades y por eso miré hacia dentro. La película es en parte biográfica. Me interesa la gente luchadora y en esos barrios es la gente que más abunda, gente que no se rinde".

fácil, a veces, incluso parece la única. Pero Daniel se resiste y se empeña en seguir los caminos más difíciles y, a veces, sólo a veces, sale victorioso. Otras pierde. Y lo pierde casi todo.

Hoy empieza todo es una película impresionante, lúcida, imprescindible para todos los que cada día nos atrevemos a llamarnos educadores. *Hoy empieza todo* es una película tan dura como la vida, ni más ni menos, al estilo del mejor Ken Loach. Dura. Pero acaba en una

fiesta de colores. Una fiesta hecha por y para los niños. Una película que acaba con el primer plano de niños a los que reconocemos, son José, Tania, Toni o Vanessa.

Hoy empieza todo es la traslación al cine de la teoría que se aprende en la facultad. Llena de esperanza, recursos y reflexión, que deja en la boca y en el alma preguntas y respuestas para enfrentarnos hoy y mañana y pasado al reto de educar, sabiendo que cada mañana se vuelve a empezar.

Jordi Cortinas

ALTRES

A L'ESTIU... TOTA CUCA VIU

Des de que va arribar el maig ha arribat també la caloretta, el sol ens acompanya més estona i ens porta una bona notícia: Ja ha arribat l'estiu, i amb ell un munt d'activitats i cosetes per fer!!!

Pels més petits, el casal ha estat ple de sortides i diversió, les colònies els ha donat l'oportunitat de conèixer amb la natura, els companys, els monitors... Pels joves també hi ha hagut un casal amb moltes coses a fer i una ruta per caminar i conèixer la muntanya.

Tot això al Juliol, però més endavant, a l'agost, ens tornarem a trobar tots al Casal Menjador.

En definitiva, que l'estiu és ple d'aventures i alegria. Ens pots acompanyar també tu participant com a voluntari o amb la gent del Camp de treball.

Gràcies.

Jose Antonio Góngora

ÉS L'HORA és un grup de solidaritat que treballa per les causes de la liberació dels col·lectius empobrits, en especial amb els del poble peruà.

Des del 1987 col·laborem amb Puente Piedra, un municipi urbà proper a Lima, i Pueblo Nuevo, un poble rural al nord del país.

Els nostres objectius fonamentals són la formació, la sensibilització, la denúncia i el treball conjunt per tal de canviar estructures socio-econòmiques que afavoreixin la construcció d'un món més just. Per això ens organitzem en tres grups de treball: el de **formació**, el de **difusió** i **sensibilització**— en comunicació amb els grups de base del Perú, altres ONGs i campanyes solidàries—, i el de **projectes**— finançant, avaluant i seguint els projectes d'Ayne-Perú, grup de solidaritat amb Espanya—.

Per fer possible tot això ens coordinem amb Ayllu, grup de solidaritat de Granada, amb el què compartim objectius i ens trobem anualment per planificar el curs.

Actualment financem la construcció i equipament d'un consultori mèdic i una farmaciola popular, en el assentament humà rural d'El Milagro, a Pueblo Nuevo. Els beneficiaris són sis-centes famílies i els seus objectius són: la millora de la salut de la població, la prevenció de malalties amb campanyes de salut, la capacitat de promotors de salut i l'augment del benestar i la vitalitat en les activitats que desenvolupen les persones, sobretot la població infantil.

Som un grup obert a tothom i oferim la possibilitat de participar de moltes maneres: activament, econòmicament o fent col·laboracions puntuals. Si ens vols conèixer de més a pop, ens trobem cada dos dimecres de 20.30 a 22.00 a la Parròquia de Sant Adrià del Besós. Plaça de l'Església n.8.

